

Obnovitev pogajanj na madžarski podlagi

Velesile proti sklicanju konference štirih — Intervencija v Budimpešti in Pragi — Pogajanja najprej glede Slovaške — Bratislava ostane v ČSR — Plebiscit v Podkarpatski Rusiji — Madžarski izgredi v Bratislavi

BUDIMPEŠTA, 17. okt. Reuter: Madžarska bo v najkrajšem času obnovila pogajanja s Čekoslovaško. V Budimpešti so bile sinoči velike demonstracije proti Čekoslovaški in za obnovo Ogrske. Iz vladnih krogov se je izvedelo, da je Madžarska pripravljena za vse primere, posebno ker sta oba odposlanca madžarske vlade, dr. Daranyi in Csaky, prinesla madžarski vladi iz Berchtesgadna in Rima sporočilo, da sta Hitler in Mussolini na strani Madžarske. Kot najboljši znak za to je tudi pisanje italijanskih listov, ki ponovno zahtevajo sklicanje konference štirih velesil. Agencija Exchange pa poroča, da sta Jugoslavija in Romunija v Budimpešti protestirali proti mobilizaciji in revizionistični akciji.

KONFERENCA ŠTIRIH NE BO.

London, 17. okt. Angleška vlada ni prejela ne s strani Madžarske ne s strani Čekoslovaške nobenega apela za rešitev spora, ki je nastal med obema državama po razbitih pogajanjih v Komarnu, potem konference štirih velesil. Madžarska nota je le obvestilo o nastalem položaju. Enake so tudi note, ki so bile dostavljene vladam v Berlinu, Parizu in Rimu. V vseh štirih centrih velesil je zmagalo stališče, da se konferenca štirih zaradi madžarsko-čekoslovaškega spora za enkrat ne skliče. Ker tudi berlinska mednarodna komisija, ki je bila pooblaščenka samo z reševanjem suetskikh vprašanj, za reševanje tega spora ni kompetentna, ostane za enkrat edino ena pot, da se med Madžarsko in ČSR obnove direktna pogajanja. To stališče velesil je bilo sporočeno tako vladi v Budimpešti kakor vladi v Pragi. Le v primeru, da v roku treh mesecev sporazum na ta način ne bi bil dosežen, bo zopet sklicana konferenca štirih velesil.

PRED OBNOVITVIJO POGAJANJ.

London, 17. okt. Reuter poroča, da sta Hitler in Mussolini v sporazumu z Daladierjem in Chamberlainom nasvetovala madžarski vladi, naj obnovi direktna pogajanja v Čekoslovaško. Hitler je isto svetoval tudi čekoslovaški vladi. Budimpešta in Praga sta bili obveščeni, da velesile ne žele, da bi se madžarsko-čekoslovaški spor po nepotrebnem še bolj zaostрил. Velesile niso voljne sklicevati zaradi tega vprašanja nove konference. Zaradi tega je sedaj gotovo, da se bodo direktna pogajanja ta teden obnovila. Kakor se izve, bo zaenkrat pri teh pogajanjih izločeno vprašanje Podkarpatske Rusije, ki bi prišlo na vrsto šele tedaj, ko bi bil dosežen sporazum glede nove razmejitve na Slovaškem.

ITALIJANSKO STALIŠČE.

Rim, 17. okt. Po sklepu posvetovanj med madžarskim odposlancem grofom Csakyjem in Cianom ter po telefonskem pogovoru med Hitlerjem in Mussolinijem bosta Italija in Nemčija intervenirali v Pragi v prilog obnovitve pogajanj na podlagi madžarske spomenice, ki zahteva: 1. da se ozemlje južne Slovaške izroči Madžarski, 2. da se ozemlje Rusinske tudi priključi Madžarski ali določi plebiscit, 3. da se takoj izpuste vsi madžarski politični kaznjenci, 4. da se takoj odpuste vsi vojniki madžarske narodnosti, 5. da se ustanovi mešana komisija za ugotovitev škode na ozemlju, ki naj se odstopi Madžarski, katera je bila povzročena s strani Čekoslovaške. Preostala madžarska manjšina mora dobiti enak položaj kakor nemška. Bratislava naj ostane Slovaški, ker mora imeti ČSR dostop do Donave.

NAČELO SAMOODLOČBE.

Pariz, 17. okt. Vsi pariški listi poročajo, da se bodo madžarsko-čekoslovaška pogajanja obnovila. Podlaga pogajanj bo madžarska spomenica. Najtežje

vprašanje je sedaj bodoča pripadnost Rusinske. Tam bo po vsej verjetnosti določen plebiscit pod mednarodno kontrolo. Na ta način bo najbolj obvarovano načelo samoodločbe. »Matin«, ki je v najboljših zvezah s francoskim zunanjim ministrstvom, piše s tem v zvezi, da se napake l. 1919, ko so se določale meje po političnih in strateških načelih, ne smejo nikoli več ponoviti. Zaradi teh napak je propadla dosedanja ČSR. Tisti, ki bi te napake sedaj ponovili, jih bodo prej ali slej plačali na enak način. Pravica do

samoodločbe se mora striktno izvesti. To načelo je doseglo v Monakovem popolno zmago. Zato mora biti uveljavljeno za vse države in vse narode.

MADŽARSKI IZGREDI V BRATISLAVI

Bratislava, 17. okt. V Bratislavi so bili včeraj krvavi izgredi Madžarov. Pri madžarski maši so pričeli peti Madžari v cerkvi madžarsko himno, kar je povzročilo ostro reakcijo Slovakov, in to tembolj, ker so Madžari v Bratislavi že od nekdaj, še pred ustanovitvijo ČSR, v manjšini. Pred cerkvijo je zato nastal spopad in je morala nastopiti tudi policija. Madžari so se obnašali kakor pobesneli, napadli so tudi policijo, ki se je zaradi tega morala poslužiti orožja. Pri tem je bilo več ljudi ranjenih, med njimi 9 nemarno. Madžari so inscenirali v Bratislavi izgrede tudi v soboto zvečer in priegnili v ta namen demonstrante tudi iz drugih krajev. Nastopila je policija z vojaštvom in demonstrante razgnala.

Nova ustava Čekoslovaške

DRŽAVNI MINISTRSKI SVET, DRŽAVNI PARLAMENT IN NOVA FUNKCIJA PREDSEDNIKA REPUBLIKE, KI BO OBENEM PREDSEDNIK OSREDNJE VLADE

PRAGA, 17. oktobra. Proučevanje temeljev, na katerih bo zgrajena nova ustava čekoslovaške republike, se nadaljuje, in se omenjajo tudi že nekateri glavni obrisi. Nova republika bo federacija treh samostojnih slovanskih narodov. Češka, Moravska in Šlezija, kolikor je njihovega ozemlja še ostalo, se združijo v skupno Češko. Češka, Slovaška in Rusinska bodo imele vsaka svojo zakonodajno zbornico in vlado. Vse tri vlade bodo sestavljale skupni državni ministrski svet, kateremu bodo dodani še trije skupni ministri: minister za zunanjepoli-

tične zadeve, minister za državno obrambo in minister za skupne finančne zadeve. Državni ministrski svet se bo sešel le tedaj, kadar bo treba razpravljati o skupnih zadevah. Glavni parlament bodo tvorile delegacije vseh treh zakonodajnih zborov. Ta državni parlament bo zasedal vsaj vsako leto enkrat in vselej tedaj, kadar bo treba sprejeti kake skupne okvirne zakone za vso republiko. Funkcija predsednika republike se bo po vzorcu Združenih držav Severne Amerike združila s funkcijo predsednika državne vlade.

Odkrita zarota v Italiji

PO VSEJ SEVERNI ITALIJI JE BILA ORGANIZIRANA PROTIFAŠISTIČNA ZAROTA, KATERI SO STALI NA ČELU ŽIDJE.

RIM, 17. okt. Reuter: V severni Italiji je bila odkrita dobro organizirana zarota proti fašističnemu režimu. V Trstu je bil aretiran neki židovski profesor. Prav tako so aretirali več židov v dveh severnoitalijanskih mestih. Med njimi je tudi neki član bivšega italijanskega parla-

menta. Odkrili so, da so imeli aretirani židje zveze z antifašističnimi organizacijami v tujini. Po sem dospelih vesteh se zdi, da je v vsej severni Italiji obstajala dobro organizirana protifašistična akcija, ki je bila glavno v židovskih rokah.

Poljski teror na Tješinskem

POLJAKI SE OBNAŠAJO V ZASEDENEM OZEMLJU NASPROTI ČEHOM KAKOR NAJHUJSI SOVRAZNIKI.

MORAVSKA OSTRAVA, 17. okt. (Avla) ČTK: Poganjanj in aretacij Čehov, ki živijo v področju Olsza, ki je pripadlo Poljski, ni konca. Včeraj je spet pribežalo veliko število beguncev na Čekoslovaško. Poljaki so zaprli češke šole, starše šoloobveznih otrok pa pozivajo, naj jih

vpšejo v poljske šole, ker bodo v nasprotnem primeru očetje ostali brez dela. Obratno pa prihajajo iz Opave vesti, da so nemške oblasti pustile češke šole odprte. Češka gimnazija v Opavi bo nemočno dalje obstajala.

Uspešna kitajska obramba

JAPONCI NISO ZAVZELI VAJČOVA. POKOLJ JAPONCEV TUDI NA FRONTI PRED HANKOVOM.

HONGKONG, 17. oktobra. Iz vseh krajev Kitajske hite z mrzlično naglico nove kitajske čete, da se postavijo v bran Japoncem pred Kantonom. Kitajci

se Japoncem že sedaj z uspehom upirajo. Vajčovo, o katerem so Japonci v soboto poročali, da so ga zasedli, je v resnici še vedno v oblasti Kitajcev, ki ga

branijo s silovito odločnostjo. Zahodno od Kantona, na železnici Kanton-Kavlun so zadeli Japonci na prvi odločen kitajski odpor po izkrcanju v Biaškem zalivu. Najbolj krvavi boji se bijejo pri Šanu. Tretje bojišče je pri mestu Tamšui.

HANKOV, 17. oktobra. Havas: Kitajska uradna agencija poroča, da se je posrečilo Kitajcem zaustaviti novo japonsko ofenzivo pred Singyangom. V silno krvavih bojih so kitajske čete zdecimirale dve japonski diviziji. Vsi napor Japoncev, da bi se približali Hankovu, so še vedno brez uspeha.

Oborožitev Amerike

Newyork, 17. okt. Združene države se pripravljajo na uresničenje Rooseveltovega oboroževalnega načrta, ki naj jih pripravi vojaško tako močne, da si jih nihče ne bo upal napasti. Načrt obstaja v glavnem v tem, da se poveča kader stalne vojske na 480.000 mož. Pripravijo se naj velike zaloge orožja in streljiva. Reformirajo se določila o mobilizaciji. Poveča se dalje bojno brodogradnja. Zgradi se med drugim tudi še dve novi ogromni bojni ladji, ki bosta največji na svetu. Število bojnih letal se podvoji. Do leta 1940 morajo imeti USA 4000 prvovrstnih letal. Izgradi se končno oboroževalna industrija.

Poročilo Chvalkovskega

Praga, 17. oktobra. Zunanji minister dr. Chvalkovsky je poročal ministrskemu svetu o svojem obisku v Berlinu pri Ribbentropu in pri Hitlerju. V teku tedna bodo v Berlinu pogajanja posameznih komisij, ki se jih bodo udeležili s češke strani finančni minister dr. Kalus, gospodarski minister Karva, poljedeljski minister Feierabend in minister brez portfelja Vavrečka. Vlada je v zastopstvu prezidenta republike sprejela ostavke justičnega ministra Fajnorja in dr. Parkanya, ki sta odstopila iz zdravstvenih razlogov. Minister za poljedelstvo dr. Feierabend je bil imenovan za zastopnika obeh ministrstev.

ZBOROVANJE SUDETSKIH NEMCEV.

USTJE NA LABI, 17. oktobra. Včeraj je bilo tu ogromno zborovanje, katerega se je udeležilo okoli 160.000 sudetskih Nemcev iz Ustja Litomeřice, Teplic-Šanova itd. Glavni govornik je bil državni komisar Konrad Henlein, ki je pozval zborovalce, naj se sedaj lotijo dela za obnovitev nemških sudetskih pokrajin.

BERLIN, 17. okt. Reuter: Komisar za Sudete, Konrad Henlein, je včeraj napovedal v Ustju na Labi novo gospodarsko aktivnost v priključenih krajih. Zgradili bodo več cest in železnic. Izdan je bil tudi dekret, po katerem so sudetski kraji razdeljeni v dve carinski provinci: nemško in avstrijsko.

ODHOD PROSTOVOLJCEV IZ ŠPANIJE.

LONDON, 17. okt. Reuter: 10.000 italijanskih vojakov, ki so se borili v Francovi vojski, se je vrnilo v Cadizu na parnike, da jih prepeljejo domov. Odhodu prisostvuje tudi mednarodna komisija.

RAZMEJITEV MED SLOVAKI IN RUSINI.

BRATISLAVA, 17. oktobra. Rusinski minister Fenčik je obiskal v soboto predsednika slovaške vlade dr. Tiso in konferiral z njim o določitvi dokončne sporazumne meje med Slovaško in Rusinsko.

ZAPRISEGA V UZHORODU.

UZHOROD, 17. oktobra. Na včerajšnji seji karpatskoruske vlade sta prisegla državna tajnika Ološin in Pješćak.

STANLEY UMRL.

LONDON, 17. oktobra. V soboto je umrl tu angleški minister za dominione lord Stanley.

Maribor, 17. okt.

Prelom v dosednji politični konstelaciji Evrope je postavil pred Slovence vprašanje nove politične orientacije. — Simpatije in upanje, ki jih je doslej gojil slovenski človek do demokratičnega zapada, vera v moč idejne orientacije zapada, je z zadnjimi dogodki za dolgo vrsto let pokopana. Izkazalo se je, da je slepi imperialistični interes tudi v zapadnih demokracijah še močnejši in odločilnejši kakor duh človečanstva, enakosti in zvestobe; duh, na katerega smo bili vedno ponosni kadar smo se spominjali Francije. Četudi so se v teh dneh pojavile na zapadu stvari, ki pričajo o notranjem boju imperialistične reakcije z ljudskimi demokratičnimi silami, vendar je za enkrat pretež na strani prve... S tem dejstvom mora mali narod, ki ga pretita zdrobiti dva mlinska kamna, računati.

Naši pogledi so se po teh dogodkih bolj kakor kdaj koli doslej obrnili na jugovzhod in vzhod. Pomen resničnega sodelovanja in zveze s hrvaškim in srbskim narodom je s tem zrasel in začel dobivati konkretnije oblike. Naši povojni stiki s Hrvati in Srbi so bili kljub življenju pod isto državno streho skrajno slabotni, v kolikor so sploh obstajali. Ostali so v duševnosti Slovencev neki predsodki, ki datirajo iz predvojnih političnih in državnih formacij, proti »bal-kanskemu« jugu in njegovi ekonomski in socialni stopnji. Šele politične borbe in zlasti moč kmečkih narodnih pokretov na jugovzhodu od nas, so te predsodke nekoliko potisnile ob stran. Kot primer, kako malo se sploh poznamo narodi, ki nas veže skupna življenjska usoda, naj služijo naši skrajno zanemarjeni kulturni stiki. Slovenci imamo prevodno literaturo s celega sveta, zlasti z zapada, z bližnjega jugovzhoda pa je prevedenega bore malo.

Pogoji za sodelovanje in navezanost Slovencev na jugovzhod so ugodni. Ekonomski razvoj v povojni dobi je dokaj zblizal in izenačil ekonomski in socialni položaj malega producenta, zlasti kmeta, v vsej državi: in ta producent predstavlja v državi matico vsega prebivalstva, latentno silo, ki bo prej ali slej prišla v javnem življenju do svojega izraza in prevladala. V pogledu političnega osveščanja nam more biti jugovzhod v marsikaterem pogledu kašipot. Ljudska zamožnost, vitalnost v ekonomskem in političnem obrambnem boju, razvoj kmečkih gibanj — vsi ti pojavi z juga nam odpirajo nov svet in nam dajejo nove bogate izkušnje. Te izkušnje so za nas, ki se v svoji psihologiji in politiki ne moremo prav izvit iz vrtincev predvojnih liberalnih in klerikalnih bojev, dragocene. Dočim je jug v bistvu svoje povojno politično in kulturno življenje navezal na predvojno preteklost, je pri nas z veliko vojno bila taka kontinuiteta pretrgana. Nove razmere, v katerih smo se znašli, so zahtevale od nas mnogo gibčnosti, smisla za popolno preorientacijo, veličine in koncepcije, ki bi nas resnično usposobila, da bi sebi priporili življenje po lastni podobi in jugu bili resnično to, kar je naša zgodovinska naloga: posredniki med evropskim zapadom in južnoslovanskim vzhodom.

Po porazu zapadnega duha, ljudstev zapada in končno tudi zapadnih imperializmov, po neuspehu izdanega češkega naroda se Slovincem z vso ostrino postavlja vprašanje orientacije na jugovzhod in na njegovo veliko slovansko zaledje. Ne gre pri tem za plitvo protiljudsko »jugoslovenstvo« od zgoraj, ki resnično sodelovanje teh narodov razbija in postavlja v slabo luč. Ne gre tudi za znižanje kulturnega in ekonomskega nivoja Slovencev. Gre za to, da si slovenski narod v obrambi in gradnji svojega življenjskega prostora najde zaveznika, s katerim bo trajno, v miru in nevarnostih zvezan s tisočeriimi vezmi. In kateri zaveznik mu je bližji in realnejši kakor hrvaški in srbski narod, hrvaški in srbski kmet?

Ko.

LEGIONARJI ZA PREORIENTACIJO.

PRAGA, 17. oktobra. Legionarsko glasilo »Narodny Osvoboreni« se zavzema za sodelovanje CSR in Nemčije, in sicer ne samo na gospodarskem, ampak tudi na političnem in kulturnem področju.

Volivno gibanje

Volilni govor predsednika vlade

Nosilec državne liste in predsednik vlade g. dr. Stojadinović je sinoči začel za svojo listo volivno borbo

BEOGRAD, 17. okt. Včeraj je imel v prostorih glavnega odbora JRZ ministrski predsednik dr. Stojadinović svoj prvi volivni govor. Izvajal je:

Prvič se dogaja v naši zgodovini, da vlada ne stopa pred volivce s praznimi obeti, temveč z dovršenimi deli. In meni se zdi, da noben predsednik vlade do danes v naši državi ni bil v lažjem položaju, kakor sem jaz. Nastopil je trenutek, ko se obračam k vsemu narodu Jugoslavije, da glasuje za listo, ki ji bom jaz nosilec.

Ni pa bilo tako pred tremi in pol leta, ko je naša vlada prišla na čelo državne oblasti.

KAKO JE BILO L. 1935

Gospodarstvo je bilo v popolnem zastoju. Vsi posli so obličali. Nič se ni delalo, nič se ni gradilo. Stevilo nezaposlenih je raslo. Problem kmečkih dolgov je ta čas dosegel svoj vrhunec. Z davki so vzeli kmetu celo vzglavje izpod glave, proračuni so bili zaključeni z deficitom, neplačani računi pa so se kopičili pred praznimi blagajnami. V zunanji politiki je bilo toliko prijateljev, kolikor je meja. Enega soseda so sumičili, da pošilja komite, drugega, da nam utihtaplja vstaje, tretjega, da vežba atentatorje, četrtega, da skriva teroriste. Narod je zbežan jokati zaradi izgube svojega kralja, svojega velikega voditelja. Stranke so bile v tem času razpuščene, mnogi politični ljudje pa v zaporu ali internirani. Vse javno politično življenje v državi je zamrlo, a zaradi tega se je razvijala podtalna akcija. Vsem je še v spominu, da so pokale bombe po ulicah, trgih in na železnicah. Teh razmer režim Bogoljuba Jevtića ni mogel niti rešiti, niti popraviti.

KAKO JE DANES?

Gospodarstvo. Kmečki proizvodi ne gredo več v brezenje in kmet dobi danes polno vrednost za trud svojih poštenih rok. O kmečkih dolgovih nihče več ne govori, ker smo jih znižali za polovico. Na vse strani se obnavlja in gradi in brezposelnih skoraj ni več. Državne finance so urejene in država v redu plačuje svoje obveznosti. Proračuni se zaključujejo s presežki, četudi so bili davki znižani, a dinar je danes v Evropi ena najstabilnejših zdravil valut.

Naša zunanja politika, je povečala ugled naše države do stopnje, kakršne dosedaj še nikdar ni imela. Zadnje dni smo videli, kako nekateri predstavniki drugih držav, od katerih smo prej čuli kritiko naše zunanje politike, kako sedaj ti uradni predstavniki gredo po istih stopinjah, po katerih sem šel jaz, in kako uporabljajo iste besede o starih in novih prijateljstvih, katere sem jaz mnogo pred njimi, že pred enim in dvema letoma izrekel. Noben moj argument, nobena moja beseda, pa tudi nobeno spretno pero ne bi moglo bolj pojasniti in opravičiti zunanje politike kraljevine Jugoslavije, nego so jo opravičili dogodki, ki so se razvijali po svetu zadnje mesece.

V notranji politiki je nastopilo pomirjenje in zatišje. O vseh problemih se danes svobodno diskutira in išče najboljša rešitev. Politične zakone, katere smo prevzeli, izvajamo zelo liberalno. Če se govori o političnih svoboščinah, o katerih nekateri tako radi govorijo, potem jih napotite, da se ozrejo po svetu, kako se postopa tam in kako pri nas.

O POLITIKI JNS

Pri uspehih pa ne smeje pozabiti tega dejstva, da je morala naša vlada dosedaj delati s tujo narodno skupščino in tujim senatom. Včeraj so odkrili svoje lice in sneli krinko, ki so jo do včeraj nosili. Iz one iste skupine, iz katere so nas do včeraj obtoževali, da ne branimo dovolj narodnega in državnega edinstva; ki nas je obtoževala nekakega izdajstva jugoslovenske

nacionalne ideje in si je hotela svojiti monopol, da je ona edina pravi čuvaj oporoke velikega in ljubljenega kralja, iz te iste skupine tako zvanih jugoslovenskih nacionalistov so se našli emisarji, ki so se obrnili od svojih šefov jugoslovenskega nacionalizma in odšli v Zagreb k šefu federalistov. Večjega izdajstva in večje neznačajnosti politična zgodovina naše države do danes ni še nikdar zabeležila.

Niti za trenutek nismo verjeli, da bi jim še kdo sledil na tej žalostni poti. A mi tudi nismo taki, da bi na svojo listo sprejeli kot poštni omnibus vsakogar, ki bi se hotel malo voziti, malo prevažati, kakor to oni sami pravijo, iz tehničnih ali kakšnih drugih razlogov do 11. decembra, da bi potem spel šli vsaksebi. Naša lista predstavlja skupen program, predstavlja skupno idejo, predstavlja skupno akcijo, s katero mislimo konstruktivno opraviti svoje delo v blagor kralja, naroda in domovine.

HRVATSKO VPRAŠANJE.

Imamo pa tudi hrvaško vprašanje. Mi smo bili oni, ki smo omogočili svobodno izmenjavo misli tudi v tem vprašanju.

Po volitvah smo mi prvi, da iščemo rešitev za nje. Želimo bratskega sporazuma, ali ravno zato, ker ga resno in iskreno želimo in ker ga hočemo v življenje sprovesti, poznamo tudi mejo, ki jo pri tem ne smemo prekorčiti. Prepričan sem, da govorim v imenu vse naše stranke. V tem trenutku slovesno izjavljam: hočemo! Ali že v sami tej besedi sporazuma je vsebovana misel, da bi ta sporazum ne mogli skleniti za vsako ceno.

Tri in pol leta dela kr. vlade nam dajejo pravico, da od jugoslovenskega naroda samozavesno zahtevamo pri teh volitvah zaupanje in mandat tudi za prihodnja tri in pol leta.

MIR V DRŽAVI IN MIR NA MEJAH.

Mir v državi in mir na njenih mejah! Vojna nikoli ni bila naš program! Matere in žene in deca naša vedo, kaj to pomeni. Mi nismo hoteli, da bi se izkopali novi grobovi stotisočim našim očelom in njihovim sinov. Ali naj bi tvegali žrtve novih milijonov, ko zadnje še niso prebolene? Sprimo trdne politike čuvanja svojega doma pa smo si ohranili mir. Se več, obvarovali smo se tudi one panike, ki je zajela Evropo tik pred monakovskim sestankom. Naš narod je bil ves ta čas miren. Če bi naša vlada ne bila storila nič drugega kakor samo to, da ni poslušala nespametnih nasvetov opozicije, kako naj se vodi zunanja politika Jugoslavije, temveč je šla po svoji poti, zasluži popolno zaupanje vsega našega naroda, vseh plemen in vseh ver. Pri vsej strašni nesreči, ki je kakor vihar ogrožala vso Evropo in spremenila njene meje, nam je uspelo, da smo ohranili naši državi mir in njene meje. A to pomeni, da nam je uspelo čuvati in očuvati Jugoslavijo!

In zato, prijatelji in bratje, gremo z radostjo na volitve 11. decembra. Zivel Nj. Vel. kralj Peter II! Zivel Nj. Vis. knez namestnik Pavle! Zivela kraljeva namestnika! Zivela Jugoslavija! Zivela JRZ!

Oster Churchillov govor

LONDON, 17. okt. Reuter, Winston Churchill je imel včeraj velik govor, v katerem je ostro napadel totalitarne države. Rekel je, da se morate Anglija in Francija zediniti v obrambi proti fašistični invaziji, ki bo hujša kot je bila mongolska v srednjem veku. Anglija se mora oborožiti.

OBČINSKE VOLITVE V BELGIJI.

BRUSELJ, 17. oktobra. Včeraj so bili po vsej Belgiji občinske volitve, ki pa

Besedam dr. Stojadinovića so sledile velike ovacije, strankina godba pa je zaigrala državno himno.

Potrebno je jasno stališče. »Obzor« piše, da so predstoječe volitve velikega političnega pomena, zaradi česar zahtevajo čisto jasno stališče vseh političnih faktorjev. JRZ je postavila na svojo volivno zastavo parolo: za narodno edinstvo in unitaristično ureditev države. Blok opozicije pa bo šel v volivno borbo za sporazum od dne 8. oktobra 1937. Ze iz tega sledi, da se bo vsa volivna borba v državi vršila za in proti temu sporazumu, kar znači, da se bo vodila borba za in proti unitarizmu ter za in proti ideologiji narodnega edinstva. Ker bo nosila dr. Mačkova lista značaj borbene liste za sporazum, pravi »Obzor«, se morajo tega dejstva zavedati JNS in Zboraši, četudi bi bila volivna koalicija med temi grupami in opozicijo samo tehniškega značaja. Sicer bi po volitvah nastala nemogoča situacija.

Nezadovoljstvo pri starih pristaših KDK v Sloveniji. Beležimo brez komentarja naslednjo vest: »Iz vrst starih pristašev opozicije, zlasti iz vrst dr. Mačka v Sloveniji, se pojavlja veliko nezadovoljstvo, da je dr. Maček sprejel na svojo listo JNS, ne da bi svoje stare prijatelje sploh kaj vprašal. Na Hrvaškem si je KDK pridržala pravico, da ne sme JNS kandidirati v nobenem okraju, kjer je v večini HSS ali SDS. V Sloveniji pa še nihče od starih opozicionalcev ni obveščen, kako in kaj bo s kandidaturami. Vse to daje vtis, da smatrajo v Zagrebu Slovenijo za svojo kolonijo. Stari slovenski pristaši KDK so bili kratkomalo vsi postavljeni pred gotovo dejstvo, kakor so postavili pred gotovo dejstvo Francozi in Angleži svoje zavezničke Čehe.«

V Celju bodo verjetno kandidirali na listi JRZ g. Mihelčič, na listi opozicije pa g. mag. Gradišnik in bivši poslanec JNS g. Prekoršek.

V Ljubljani so v Beethovnovi ulici odprli volivno pisarno slovenske opozicije.

V novomeškem srežu bo na listi JRZ kandidiral senator dr. Franc Kulovec. Nje gov. namestnik bo odvetnik v Novem mestu Dimitrij Vebie.

Dr. Maček sprejel v Beogradu podpisani sporazum med UO in JNS. Včeraj zjutraj se je pripeljal v Zagreb generalni tajnik JNS g. dr. Kramer. Na kolodvoru ga je čakal prvak RDK g. Večeslav Vilder. Dr. Kramer je odšel k dr. Mačku, kjer je bila v prisotnosti Večeslava Vilderja žurna konferenca. Po konferenci je dr. Kramer izjavil novinarjem, da je dr. Maček sprejel sporazum med JNS in UO.

Minister Cvetković bo kandidiral v niškem srežu.

Dr. Voja Janjić, bivši minister in poslanec, bo kandidiral v Rumi in sicer na opozicijski listi.

Vladko Radić, sin pokojnega voditelja Hrvatov, bi rad kandidiral na listi JRZ. V ta namen se mudi v Beogradu njegov zastopnik prof. Maštrović, bivši poslanec iz Križevcev.

Dr. Milenko Marković, bivši poslanec JNS, je poslal »Vremenu« brzojavko, v kateri pravi, da mora od sedaj, ker je ostal zvest svojim načelom in prepričanju, pomagati edinole politiki dr. Stojadinovića.

Jovan Banjanin, podpredsednik JNS, je v Beogradu obiskal Ljubo Davidovića.

BORZA. Curih, 17. oktobra. Devize. Beograd 10, Pariz 11.70, London 20.92, New York 441.625, Milano 23.20, Berlin 176.95, Praga 15.175.

Vremenska napoved. Se nadalje mirno in milo jesensko vreme. Mestoma sončno. V nižini jutranja megla.

Ljudska univerza. Danes in jutri ni predavanja o češki šoli.

niso pokazale po svojem izidu nobenih bistvenih sprememb v položaju političnih strank. V večini občin so zopet zmagale vladne stranke: katoličani, liberalci in socialni demokrati. Uspehe so dosegli tudi reksisti, dočim so komunisti znatno nazadovali.

UVOZ BREZ CARINE.

BERLIN, 17. oktobra. Nemški finančni minister je odredil, da sme CSR do nadaljnjega uvažati svoje blago v zasedene sudetske kraje brez carine.

Maribor

Trgatvena nedelja

Naj nedeljsko časnikarsko špranjo izpolnim s temle drobci:

Zadnji politični dogodki niso bili taki, da bi se mogli topo sprehajati med mestnim obzidjem in drobiti vedno eno in isto misel, enako oni tisočev, ki so trenutno klonili glavo, a so se nato spet malo vzravnavali, češ, saj ni še vseh računov konec. V neizgovornih mislih so še iskre in jih bo nedvomno vedno več, a ti plameni bodo in kot nas drugi šolajo, tudi morajo biti vse bolj naši.

S temi mislimi sem jo ubral čez Slovenske gorice, vse v trgatvenem slavu, stopnjevanem po taki lepi oktobrski nedelji. Težišče so bile gorice z veliko trgatvijo, ki pričara dobro voljo v gorniku in viničarju, letos še celó. Oglasil sem se pri starem znancu, pri zdravi grči prirodne inteligence, obilnega hišnega in še večjega razuma, uravnovešenja, trenosti in precejšnje jasnovidnosti. To je tisti preprosti človek, ki mi je že pred tedni skoro točno napovedal to, kar se je zgodilo, rekoč: »Zdi se mi, da za enkrat ne more biti drugače. Seveda nas bo to presenetilo in bomo v prvem boju zazljali. To pa radi tega, ker nas ni življenje

še dovolj izučilo, da bi mogli verjeti več sebi in manj drugim. Mi smo že od vekov taki, da se zdramimo šele pri skrajnih udarcih. Biča nam treba, da spregledamo, sile, ošemljene v prikupno navlako, ki nas predrami šele, ko se docela razgali. Jaz sem prepričan, da moramo to preskušajo prestati. Potem bomo bolj-ši, bomo se stregli in se sprijaznili s spoznanjem, da moramo prijeti vaje svoje lastne usode v svoje roke. Tako bo, boste videli. Zapletljaji iz politike velikih, kjer bodo igrali za usodo malih, bodo stregli tudi nas, do sedaj najbolj zakrknjene.»

Ko sem na te njegove besede mial z glavo in je opazil mojo pobitost, je pristavil: »Vi ste malodušen, jaz pa bi rad imel vaša leta in doživel oni kos naše zgodovine, ki bo naznanila našo zarjo in ne bo torej tako črna kot jo zdaj gledamo. Samo — zanašajmo se le nase!« Koliko je takih opitnistov in kje so? Želeli bi si jih, da bi se vsi hkratu pojavili med nami, da nam enoglasno povedo, kaj bi bila prav sedaj in vsaj doslej dalje naša prva dolžnost.

Zborovanje zelene bratovščine

Obmejni Maribor je imel v gosteh lovce iz cele države. Pod geslom ljubezni do prirode in zelene barve je bil po prav pristrčen sprejemu in plenarni seji včeraj dopoldne občini zbor Srednje zveze lovskih združenj kraljevine Jugoslavije. Zborovanje je bilo v mestni posvetovalnici, vodil ga je up. min. dr. Vasa Jovanović na čelu predsedništva, v katerem so bili še predsednik zagrebškega upravnega sodišča dr. Milovan Zoričić, ljubljanski odvetnik dr. Viljem Krejči in glavni tajnik Zveze lovskih združenj dr. Djuro Tomičić, načelnik oddelka za propagando v trgovinskem ministrstvu. Občnega zbora se je udeležilo okoli 70 delegatov lovskih zvez iz Beograda, Zagreba, Sarajeva, Ljubljane, Novega Sada in Cetinja. Zborovalce je v imenu mestne občine pozdravil mestni svetnik bančni ravatelj g. Bogdan Pogachnik, nakar je predsedujoči posebej pozdravil zastopnika ministra za gozdove in rudnike inspektorja Milana Pečino. Z občnega zbora so poslali vdanostni brzojavki kralju in knezu namestniku ter pozdravno brzojavko ministrskemu predsedniku dr. Stojadinoviću. Po kratkem predsedniškem poročilu je sledilo izčrpno poročilo glavnega tajnika dr. Tomičića, ki je orisal uspešno delo središnje uprave. O blagajniškem stanju je poročal blagajnik Stekić, nato pa je bila odboru soglasno podeljena razrešenica. O zelo uspe-

li prvi državni lovski razstavi v Beogradu je poročal dr. Alfonz Šemper iz Zagreba. Pripomnil je, da bo v bodoče lovske razstave treba organizirati bolj popularno z malo več toplino in duše in ne strogo strokovno. Zborovalci so sprejeli več predlogov o spremembi in izpopolnitvi zakona o lovu in pravilnik za strelske tekme z lovskim orožjem. Z zadovoljstvom so ugotovili, da je med lovci mnogo smisla za nezgodno lovsko zavarovanje, saj je v celi državi zavarovanih proti nezgodam mnogo lovcev.

Strela na Pobrežju

Pred hišo 37letnega zasebnega uradnika Franca Kovačiča v Dr. Verstovškovi ulici na Pobrežju sta sinoči odjeknila dva strela in Kovačič se je dvakrat zadet zgrudil na zemljo. Ranjen je v levo stopalo in desno uho ter so ga reševalci nemudoma prepeljali v bolnišnico. Kakor doznavamo, je prišel mlajši moški iz krčme v sosednji hiši. Ustavil se je pred Kovačičem, ki je stal pred svojim stanovanjem in brez vzroka dvakrat ustrelil proti njemu. Zadevo preiskujejo orožniki.

Napad v Stražunskem gozdu

Že ponovno smo opozorili oblasti na nevarnosti stražunskega gozda na Tezno, kjer se skrivajo razni sumljivi lju-

dje. To trditev potrjuje najnovejši napad v tem gozdu. Ko se je vračal elektrotehnik Viktor Štefanec s Pobrežja skozi Stražun na Tezno, so ga sredi gozda napadli trije neznanci, ki so z noži v rokah zahtevali denar. Štefanec je bil toliko duhaprisoten, da je razbojnikom zagrozil s samokresom. Spretno se je umaknil roparjevemu zamahu z nožem in v naslednjem trenutku je Štefanec s krepkim udarcem z nožem ranil neznanega napadalca po glavi. Ropari so nato pobegnili. Moža, ki bi bil ranjen na obrazu, naj ljudje takoj prijavijo prvi orožniški postaji.

m Ljudska univerza. Odgoditi se morata obe predavanji univ. prof. dr. Rostoharja o češkem šolstvu, ki sta bili odloženi za ponedeljek in torek 16. in 17. okt. Prihodnje predavanje je v petek 21. okt. Predava g. general Vlad. Belić iz Beograda o temi »Jugoslavlani v svetovni vojni«. Opozarja se, da se bo otvoril v kratkem strokovni tečaj o slovenskem jeziku.

m. Danes so otvorili novo šolsko leto gostilničarske nadaljevalne šole v Mariboru. Šola je nastanjena v Trgovski akademiji. Vpisalo se je 42 vajencev in vajenk. Šolo vodi ravatelj Trg. akademije g. Modic, poučuje pa profesorski zbor Trgovske akademije.

m. Krasna divja kura se je zatekla s Pohorja v mariborsko bolnišnico, kjer jo ima sedaj g. nadupravitelj Stegnar. Pravijo, da je divjo kuro gnala s Pohorja želja, da se predstavi zeleni bratovščini.

m Vodnikova družba bo letos izdala povest »Tretji rod«, ki jo je spisal Lojze Zupanc. Vse, ki ljubijo lepo knjigo, vabi Vodnikova družba k pristopu med svoje člane. Za mal denar — 20.— din — dobite meseca novembra s štirimi knjigami bogat književni dar, ki vam bo krajšal dolge zimske večere.

m. Obmejni promet v septembru. Severno mejo je meseca septembra prekorčilo preko Maribora 26.089 oseb. V državo jih je prispelo 12.681, od tega 4670 Jugoslovancev, 6426 Nemcev, 976 Čehoslovakov, 16 Madžarov, 140 Italijanov in 198 Poljakov; iz države pa je odpotovalo 13.408 oseb, in sicer 2554 naših državljanov, 8136 Nemcev, 1182 Čehoslovakov, 27 Madžarov, 120 Italijanov in 159 Poljakov.

o. Zlat prstan s kamni je nekdo ukradel posestnici Angeli Doberškovi s Tolstega vrha pri Guštanju.

m. Protest trgovcev pomaga. Slovenski trgovci so na zadnjem zborovanju odločno protestirali proti razmahu krošnjarstva v obmejnih krajih. Pomagalo je, ker je dnevno vedno več prijav o nedovoljenem krošnjarstvu.

o. Tatu so prijeli. Pri Sv. Lovrencu na Pohorju so orožniki aretirali 19-letnega brezposelnega delavca Konrada H., pri katerem so našli srebrno uro in več po-

nošenih oblek, kar je gotovo kje ukradel.

m Tragične smrti je preminil v Žerovcih splošno priljubljeni in znani tehnik mariborske mestne občine Josip Vlah. Pokojnik je bil tako v službi kakor tudi v državnem življenju vreden in prijeten mož. Posebno je bil znan kot odličen baritonist, ki je z uspehom nastopil nekajkrat tudi v mariborskem gledališču.

m. Zaradi nezveste žene je prišlo v nekem stanovanju na Koroški cesti do razsajanja. Mož je razbil vso posodo in pohištvo, tako da je moral stražnik posredovati.

m. Kolo je bilo ukradeno tekstilnemu praktikantu Stanku Matjažu izpred neke gostilne v Košakih. Ukraden kolo je znamke »Hamburg« in ima evidenčno številko 13705.

m. Pijan motociklist je z divjo vožnjo ogrožal na Aleksandrovi cesti varnost ljudi, ki so se prestrašeni umikali. Vozača, ki je bil tako pijan, da ni bil sposoben za vožnjo, je policija prijela.

m. Nož si je porinila v prsi tipografinja Ana G. Skregala se je s svojim zaročencem in odšla v neki v gostilni v kuhinjo ter se zabodla v prsi. Obupanko so prepeljali v bolnišnico.

m. 2900 dinarjev je pod vložkom v postelji našla sobarica v tako zvanem »Pri vat-hotelu« v Zagati. Ugotovili so, da je denar skril Matija Vujčić, ki je na to pozabil in prijavil policiji, da je okraden.

m Čigava je zlata zapestna ura? Frizerka Albina Gergičeva je v Gosposki ulici našla zlato damsko zapestno uro. Lastnica jo dobi pri policiji.

m. Jastreb v bolnišnici. Včeraj popoldne je v bolniško sobo tukajšnjega kirurškega oddelka priletel lep velik jastreb, ki so ga ujeli.

*** V sedanji podivjani dobi,** ki se ji pač ne more vdeti naziva liberalne, sezite po klasični monografiji Hobhousa o liberalizmu, v kateri najdete podroben opis tega velikega in neminljivega idejnega gibanja prejšnjega stoletja. Knjigo dobite v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Šelenburgova ul. 3 in v Mariboru, Aleksandrova c. 13. Cena Din 15.—.

Nočna lekarniška služba: Lekarna »Pri Sv. Antonu«, Frankopanova cesta, tel. 27-01; lekarna »Pri Mariji Pomagaj«, Aleksandrova cesta, tel. 2179.

Kino

*** Grajski kino:** Samo še nekaj dni Serenada. Igo Sym, Hilda Krahl. Pride Finale.

Mariborsko gledališče

Torek, 18. okt., ob 20.: »Hudičev učenec«. Red C.

Sreda, 19. okt.: Zaprto.

Četrtek, 20. okt., ob 20. uri: »Pokojnik«. Red B.

Kultura

Zagrebško kulturno pismo

Na koncu drugega decenija našega skupnega življenja s hrvatskim narodom v svobodni državi še vedno velik del slovenske inteligence ne posveča dovolj pozornosti kulturnemu ustvarjanju tega žilavega in svobodoljubnega naroda. Ne samo da nas vsa politična, ekonomska in populacijska situacija sili k temu, še v večji meri moramo že enkrat hrvatskemu umetnostnemu hotenju in oblikovanju iskreno priznati visoko, če že ne dominantno vlogo v naši kulturni skupnosti.

Našli bomo samo nekaj imen v to podkrepitev. Žal je velik del teh imen bolj znan po ostali Evropi kot pa pri nas. Kje so vzroki tega in takega položaja, ni težko odkriti. Naša dolžnost je, da vsaj tekom tretjega decenija krenemo na pravo pot. Del krivde nosi tudi naše tipično pojmovanje slovanstva, ki poje himne vsem geografskim dolžinam in širinam, kjer so naseljeni Slovani, a pozablja na najbližjega tisočletnega sosedu, na katerega smo danes, a bomo morda še bolj jutri naravnost eksistenčno navezani.

Iz medvojne, a posebno povojne literarne sredine je izšel Miroslav Krleža, neusmiljen borec, umetnik neizčrpnih oblikovnih sposobnosti. Dvignil je hrvatsko slovstvo na evropsko višino. Tudi njegov objektivni dejni nasprotniki priznavajo, da je to največji hrvatski

pisatelj. Boj za novega, boljšega človeka je osnovna karakteristika njegovega umetniškega dela. Občutil je vso grenkobo in tragedijo svobodnega peresa kot nekaj let prej Cankar.

Drugo veliko ime, ki je dalo poleta hrvatski umetnosti do neslutene višine, je slavni Ivan Meštrović. Njegovo umetnost stavijo na eno prvih mest v Evropi. Nekateri ga smatrajo celo za največjega živečega kiparja sploh. Meštrovićeva umetnost je obenem velik dokaz za širino in vsečlovečnost hrvatske duše. Mnogi pri nas ne vedo, da ima Meštrović v Kršiniću, predvsem pa v mlademu Augustinčiču dostojnega naslnika. S tem je Hrvatom tudi dalje zagotovljeno vodstvo v tej panogi likovne umetnosti.

V slikarstvu imajo Hrvati celo vrsto prvovrstnih umetnikov. Izven mej ožje domovine so posebno znana imena Babić, Tartalja, Krizman, Mujadžić, Kljaković in drugi. Vsi ti umetniki ustvarjajo svoja dela s prefinjenim okusom, s široko umetniško razgledanostjo. Omenimo še naj, da imajo Hrvati našo najboljšo umetnostno akademijo, na kateri deluje tudi večina imenovanih slikarjev in kiparjev. Iz te šole je izšla tudi cela vrsta odličnih slovenskih slikarjev in kiparjev, katere Zagreb vedno z redko

iskrenostjo sprejema.

Krepko se uveljavlja tudi hrvatska glasbena kultura. Naj od vseh omenim samo Jakova Gotovca, ki je n. pr. s svojim »Simfonijskim kolom« in z opero »Eros z onega sveta« je menda najpriznanja evropskih glasbenih kritikov. »Eros z onega sveta« je menda največja jugoslovanska opera. Rigoroza nemška glasbena kritika jo po izvedbah na nemških odrih imenuje »genialno umetnino«, »nedosežno sintezo umetne in narodne glasbe« in podobno. Enako priznanje je izrekla tudi italijanska kritika po izvedbi v Trstu.

Hrvati imajo tudi dva slavna dirigenta: Baranovića in Matačića. Lovro Matačić je danes nesporno naš največji dirigent. Uspehi v Berlinu, Varšavi, Budimpešti in v drugih glasbenih središčih to odločno potrjujejo. Ne pozabimo, da more samo iz velike glasbene tradicije in ustrezajočega okolja vznikniti v resnici velik dirigent. Hrvati so ga dali.

V plesni umetnosti imajo Hrvati svojo veliko zvezdo. To je mlada Mia Corak-Slavenska. Vsi se še spominjamo njenih triumfov pred najizbranejšo mednarodno publiko za časa olimpiade v Berlinu. Sedaj nastopa v Parizu, kjer predstavlja pravo odkritje, potem pa gre v Ameriko.

O uspehih hrvatskih pevcev in pevka pa so že dnevniki dovolj poročali. Ko je pela n. pr. Zinka Kunčeva v Ham-

burgu glavno vlogo v »Aidi«, jo publika sploh ni hotela pustiti iz gledališča, na Metropolitanu operi v New Yorku, kjer je sedaj angažirana, prejema bajne honorarje, a v Londonu je pod Toscaninijev taktirko v Verdijevem »Requiemu« dosegla nepozaben uspeh.

To je samo nekaj imen z raznih umetnostnih področij, ki naj opozorijo na stvariteljsko moč hrvatskega naroda. Da so vsa ta imena mogla razviti svoje sposobnosti v sredini, ki je adekvatno kulturno organizirana, je jasno. Neštete slikarske razstave, velike knjižnice, galerije slik, številne glasbene šole, visoka operna in dramska umetnost, režiserji velikega formata (n. pr. Gavelle), dobro organizirana akademija znanosti in umetnosti, privatne institucije in društva, to so ona plodna tla, iz katerih vzraščajo veliki umetniki in velika umetnost.

Pristopimo k tej umetnosti tudi mi Slovenci z odprtim srcem in bratskim razumevanjem! Poglejmo že enkrat na našo severno in zahodno mejo. Dve kulturni velesili pritiskata na oni košček zemlje, ki mu pravimo Slovenija. Ali hočemo biti res »ljudje na ledeni plošči«? Obrnimo naš pogled k najbližjim bratom! Skupaj in edino skupaj se bomo lahko tu še dalje obdržali. Na ramah naše generacije leži ta naloga.

Svojo zrelost, svojo kulturno in politično poslanstvo bomo izpolnili, ako jo bomo rešili.

Danilo Viher.

Sport

Uspela prireditev srednješolcev

V soboto popoldne in včeraj dopoldne se je vršil na igrišču Železničarja 5. srednješolski lahkoatl. meeting za prehodni pokal JS in JLAS, ki ga je priredil Podmalde. JS drž. klas. gimnazije v Mariboru. Prireditelj je v vsakem pogledu prav dobro uspela, posebno lep je bil obisk v nedeljo. Nastopili so atleti in atletinje klas. in realne gimnazije, trg. akademije in učiteljske. Vrhovno nadzorstvo nad prireditvijo je vršil g. rav. Mastnak, vodja tekmovanja je bil g. prof. Sila, vrhovni sodnik g. Starašina, sodelovali so pa tudi učitelji telovadbe vseh srednjih šol in drugi. Pri nastopu zbranih lahkoatletov v nedeljo dopoldne so gg. prof. Sila, preds. obl. odb. JS g. Lavrenčič in g. prof. Petkovšek v jedrnatih besedah obrazložili pomen in smoter lahkoatl. sporta ter se spomnili v svojem govoru Nj. Vel. kralja Petra II ter vseh onih, ki so s poklonitvijo pokalov in daril dvignili interes za prireditev. Organizacija tekmovanja je bila prav dobra, tehnični rezultati so sledeči:

60 m, dijakinje: 1. Brandstädter (R) 8,1, 2. Šentjerc (T) 8,6, 3. Štibler (G) 9,2.
Met kopja (600 g): 1. Gregorčič (G) 45,83 (nov marib. srednješolski rekord, prejšnji rekord, 44,72, 2. Krajncič (R) 43,95, 3. Jäger (T) 39,49.

Skok v višino: 1. Šolkaš (U) 165, 2. in 3. Rijavec in Lužnik (G) 160.

Met krogle: 1. Gregorčič (G) 16,95 (nov mar. srednješolski rekord - prejšnji rek. 15,01, 2. Lužnik (G) 16,43, 3. Šolkaš (U) 14,03.

Skok v daljino: 1. Lončarič (G) 6,12, 2. Bačnik (R) 6,02, 3. Lužnik (G) 5,95.

Rapid : Olimpija, Karlovac 0:5

Včeraj so se na igriščih Rapida vršila teniška tekmovanja med damsko ekipo mariborskega Rapida in Olimpije iz Karlovca, ki so se končala z rezultatom 0:5 za goste. Pod vodstvom vrh. sodnika g. rav. Babiča so bili doseženi naslednji rezultati: gđc. Lirzer-gđc. Peval 6:0, 7:9, 5:7. Gđc. Lirzerjeva je vodila v drugem setu s 5:2, v tretjem s 3:0, a je vendar morala kloniti. Ga. Frank-ga. Friedrich 3:6, 2:6. V dublu so nastopile iste igralke ter so domačinke izgubile v razmerju 6:4, 6:2. Ker so s tem gostinje že vodile s 3:0 in ostale točke ne bi mogle več izpremeniti končnega rezultata, so igralke Rapida odstopile od nadaljnjega tekmovanja.

Gđc. Sernčeva v Mariboru

Preko nedelje se je mudila v Mariboru gđc. Sernčeva, ki spada med najboljše

Skok ob palici: 1. Smerdu (G) 2,80, 2. Mlakar (R) 2,70, 3. Braunitzer (R) 2,70.
80 m z zaprekami: 1. Lončarič (G) 12, (nov mar. sr. rekord, prejšnji 12,2), 2. Smerdu (G) 12,1, 3. Gregorčič (R) 12,5.
1000 m: 1. Mlakar (R) 2:54, 2. Holz (R) 2:55,4, 3. Pok (R) 2:56.

Met diska: 1. Lužnik (G) 40,88 (nov mar. srednješolski rekord, prejšnji 39,18, 2. Gregorčič (G) 38,91, 3. Smerdu (G) 34,69.

Skok v daljino, dijakinje: 1. Brandstädter (R) 4,82, 2. Šentjerc (T) 4,16, 3. Jelenc (R) 3,95.

100 m: 1. Lončarič (G) 12,1, 2. Mlakar (R) 12,3, 3. Smerdu (G) 12,4.

Troskok: 1. Lončarič (G) 12,34, 2. Mlakar A. (R) 12,15, 3. Mlakar E. (R) 11,52.

Stafeta 4x60 m, dijakinje: 1. Real. gimnazija (Jelenc, Devetak, Ipavec, Brandstädter) 35,2, 2. Učiteljske (Sajko, Strnad, Joštl, Betinjani) 35,5, 3. Trg. akademija (Šentjerc, Terzan, Lešnik, Srebotnjak) 35,9. Štefata klas. gimn. je nastopila, a ni prišla na cilj.

Stafeta 4x100 m: 1. Klas. gimnazija (Gregorčič, Smerdu, Lužnik, Lončarič) 48,0, 2. Učiteljske (Brunet, Krajncič, Šturm, Šušteršič) 49,2, 3. Real. gimnazija (Bačnik, Mlakar, Krajncič, Oberšnel) 49,2, 4. Trg. akademija (Zorko, Počotnik, Kumer, Živec) 49,7.

Skupen rezultat tekmovanja: 1. Gimnazija 110,5, 2. Realka 108, 3. Trg. akademija 37,5, 4. Učiteljske 37 točk.

Poedinci, ki so za svoje zavode priporili največ točk, bodo prejeli lične nagrade, ki se bodo kasneje razdelile v okviru primerne svečanosti.

igralke tenisa v državi, ter je odigrala več iger z domačimi igalkami tenisa, izmed katerih sta ji nudili posebno trd odpor ga. rav. Babičeva in ga. Breda Voglarjeva. Kakor doznamo, namerava teniška sekcija ISSK Maribora angažirati gđc. Sernčeva kot trenerko sekcije; ta sklep je treba le pozdraviti, kajti s tem se bo gotovo teniški sport v Mariboru jako dvignil.

Propagandno lovsko streljanje

V soboto popoldne in nedeljo se je vršilo na vojaškem strelišču v Radvanju vsedržavno propagandno lovsko streljanje, ki se ga je udeležilo 17 lovcev iz raznih krajev v državi. Konkurenca je bila jako ostra. Tehnični rezultati so bili naslednji: **I. izginjajoči srnjak:** 1. Vukmanič Robert 18 pog., 2. kap. Glišić Vlad. 16, 3. dr. Vikt. Gerek (Osijek) 15, 4. Drnovšek Maks 14 pog.

II. Bežeča svinja: 1. Dr. Gerek 15, 2.

Sprager Alojz 14, 3. Janežič Rudolf 12 pog.

III. Serija 10 golobov: 1. kap. Vlad. Glišić 7, Drnovšek Maks 3 pog.

IV. 10 bežečih zajcev: 1. Vukmanič 8 pogodbokov od 13 strelav, 2. Sprager 8 (13) pogodbokov, 3. Janežič Teo 8 (16) pogodbokov.

V. 50 golobov: 1. Vukmanič Robert 49 pogodbokov od 54 strelav, 2. Janežič Rud. 46 (63) pog., 3. Bombeles 46 (64) pog.

Prehodni pokal marib. mestne občine za najboljši splošni uspeh si je osvojil gosp. Robert Vukmanič, ki je vsega dosegel 169 točk, drugi je Janežič Rudolf 146, tretji Janežič Teo 136 točk. G. Vukmanič je prejel kot najboljši strelec razen pokala krasno cigaretno dozo.

I. kolo pokalnega prvenstva

Brez sodelovanja mariborskih klubov se je včeraj odigralo prvo kolo pokalnega prvenstva. Odigrale so se vse tekme po sporedu. Muri je v tem tekmovanju včeraj prvič uspelo, da premaga ČSK. Izidi tekem so sledeči: Mars:Svoboda 3:2 (2:1), Jadran:Reka 3:4 (1:2), Kranj:Hermes 3:2 (1:0), Bratstvo:Kovinar 7:0 (4:0), Olimp:Jugoslavija 4:0 (3:0), Celje:Atletiki 4:0 (1:0), Mura:ČSK 4:2 (1:2). Za drugo kolo tekmovanja so se torej kvalificirali Mars, Reka, Kranj, Bratstvo, Olimp, Celje in Mura. Rezultata iz Trbovelj še v času poročanja nimamo.

Zadnji start Štefana Rozmana

Včeraj je priredil agilni kolesarski klub »Poštela« iz Radvanja medklubsko kolesarsko dirko pod pokroviteljstvom notr. min. g. dr. A. Korošca. Start je bil ob 10. pri Tomšičevem drevoredu, startalo je 10 vozačev, proga je bila dolga 42 km, cesta pa v jako slabem stanju. Tehnični rezultati so sledeči: **Seniorji:** 1. Štefan Rozman (SK Železničar) 1:12,45, 2. Karl Sodec (SK Maraton) 1:13,38, 3. Rozman Alojz (SKŽ) 1:14,12, 4. Ranftl Fr. (»Poštela«) 1:35,20. **Juniorji:** 1. Oskar Rozman (SKŽ) 1:12,46, 2. Josip Nekrep (Pošt.) 1:14,54, 3. Planinšek (Celje) 1:17,25, 4. Lenc Franc (Pošt.) 1:20,47.

Dirka se je vršila pod vodstvom gg. Lešnika, Hausmanningerja, Lubše, Ružiča in Šapca. Po dirki je znani vozač SK Železničarja g. Štefan Rozman izjavil, da je včeraj zadnjič nastopil, češ da se misli umakniti v zatišje. Doslej je nastopil na 182 dirkah ter je v 10 letih prevozil 35.800 km. Zmagovalec je bil 130 krat, drugih mest ima 24, tretjih 8, na ostalih dirkah pa se zaradi padcev ali defektov ni placiral. Upajmo, da njegova odločitev še ni dokončana.

NOV REKORD V SKOKU V DALJINO.

Na igrišču »Sporta« v Somboru se je včeraj vršil lahkoatl. meeting s so-

delovanjem atletov iz Sombora, Subotice in Beograda, na katerem je Lenert (BSK) postavil nov rekord v skoku v daljino s 7,01 m.

GDČ. ALICE FLORIANOVA TENIŠKA PRVAKINJA DRŽAVE.

Včeraj se je vršil v Zagrebu na igrišču ob Miramarski cesti odločilni match med gđc. Alice Florianovo in gđc. Helo Kovačev, ki se je končal z zmago gđc. Florianove v razmerju 6:2, 1:6, 7:5. S to zmago je zasedla gđc. Florianova prvo mesto v državi, ki ga je v zadnjih štirih letih imela gđc. Kovačeva.

Zagreb:Beograd 1:1 (0:0). Pred 10.000 gledalci se je končala v Zagrebu medmestna tekma z neodločenim rezultatom. V prvem polčasu nasprotnika nista vzela igre preveč resno, razgibala se je šele v drugi polovici, ko sta zabila Hrbec (Z) v 16. min. in Petrovič (B) v 33. min po 1 gol. Sodil je zagrebški sodnik g. Bažant.

s Senzacija v angleškem prvenstvu. V soboto je Everton izgubil prvenstveno tekmo proti Boltonu v razmerju 2:4.

s V Hamburgu se je vršil v soboto boksarski dvoboj med Američanom Janakkom in nemškim prvakom Edderjem, boksačema velter kategorije, ki se je po 15 rundah končal neodločeno. Med gledalci je bil tudi Maks Schmeling in mnogi odlični boksarji iz inozemstva.

s Kolesarska zveza kraljevine Jugoslavije (službeno). Na podlagi § 15. zveznih pravil sklicujemo izredni zvezin občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. volitev zapisnikarja in dveh overovalcev zapisnika, 2. verifikacija poverilnic, 3. izprememba pravil.

Občni zbor se bo vršil v nedeljo, dne 30. okt., v dvorani gostilne g. R. Mrkše v Zagrebu, Ilica 53. ob 8. dopoldne. Ako v določenem času ne bo zbranih dovolj članov, se bo vršil občni zbor uro kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom brez ozira na število navzočih. Glavni tajnik: Ferrari, I. r.

s Maks Schmeling se pripravlja za srečanje s Tommyjem Farrom ali Braddockom, katero se bo vršilo v začetku leta 1939. Pred tem pa se še bo boril z Lazekom, novim evropskim prvakom težke kategorije.

s Zimsko sportni odsek ISSK Maribora bo imel svoje sestanke ob torkih ob 20. uri v posebni sobi gostilne Kirbiš v Vetrinski ulici.

REŠITEV KRIŽANKE ŠTEV. 3.

Vod oravno: Sibirija, Oregon, kal, kopa, Ovid, Man, lan, noga, nos, ni, Istra, oko, govoriti, omelo, en, Sagunt. — Navpično: sokol, nagon, Iravadi, om, belin, oves, Ig, Nikola, rok, nosorog, Inomost, Pag, Ruten, apanaža, int.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

51

Zgodba mojega življenja

Njegova žena, katero smo spoznali šele na Wilhelmshöhe nas je napolnila z enakim navdušenjem kakor njen mož. »Tetka« je bila majhna in drobna; sama brez otrok, je ljubila mlajše člane svoje rodovine, a tudi oni so morali ljubiti njo, kajti v njenih prsih je bilo mehko in dobrotno srce.

Ta dvojica ni bila ne pompozna ne konvencionalna. Pozneje, ko sem postala sama članica preveč pedantične in nevpogljive rodbine, sem iskala često v njuni hiši zatočišča pred rutino in formalnostjo.

K njima je poslal romunski kralj Karol svojega nečaka in prestolonaslednika, ker se mu je zdelo potrebno, da malo spremeni svoje okolje. Prestolonaslednik naj bi se vdeležil obenem tudi velikih vojaških vaj, da obogati svoje vojaško znanje. Kralj Karol ni storil nikoli ničesar, ne da bi imel pri tem svoje važne namene. Tako se je zgodilo, da sem videla princa Ferdinanda prvič pri cesarjevi mizi.

Cesar Viljem je bil gotovo zanimiva osebnost, vendar ni spadal nikoli v vrste naših priljubljenih sorodnikov. Njegovo obnašanje je bilo za to dosti preveč rezko, njegovi gibi so bili preveč odsekani in njegova preglasna trimasta govorica je izzivala stalno željo po ugovoru. Nikakor ne dvomim, da je imel dobra čustva, toda izražal se je preveč teatralično.

Augusta Viktorija, njegova žena, je imela visoka načela. Bila je dobra mati in potrpežljiva žena. Čeprav prijazna in ljubezna, se je vendar obnašala tako ošabno, da v njeni družbi ni bilo prostora ne za iskrenost ne za prijetnost. Njen smehljaj je bil le zunanji, uraden in narejen. Zdelo se je, kakor da si ga nadene za družbo

prav tako, kakor lepo obleko. Nikoli ji ni izginil z obraza, a bil je na njem kakor prikovan. Nemirnemu vladarju Nemčije je stala ob strani s hvalevrednim samozatajevanjem. Zvesto mu je sledila na dobra in slaba pota, ne da bi bila kdaj pokazala nezadovoljstvo. Ali ji res nikoli ni bilo dovolj? Kdo more to trditi? Toda utrujenosti ni pokazala nikoli. S svojim smehljajem je šla prva dalje, leto za letom, vse do svojega konca... svojega tragičnega konca.

Vse take neutrudljivo naprej korakajoče ljudi sem že od nekdaj občudovala; trdno in stremuško vztrajanje na večno enakem tiru mi vzbuja enako priznanje, ker ne potrebuje za to samo potrpežljivosti in vztrajnosti, ampak tudi čut dolžnosti in zaupanje. Te odlike je imela cesarica Augusta Viktorija v polni meri.

Ko sem jo čez mnoga leta po tistem svidenju na Wilhelmshöhe zopet videla v Berlinu, so bili njeni lasje že sivi, toda njen stereotipni smeh ji je ostal in dalje je vrtela svoje kolo večnih dolžnosti. In ko sem jo tako gledala z nehotenim občudovanjem, se mi je hipoma zazdelo, kakor da je po dolžnostih navita ura, ki jo lahko samo smrt ustavi.

K velikemu banketu na Wilhelmshöhe sve prišli s setro v lilasti obleki. Orhideje enake barve, ki sem jo opazila v neki vazi slavnostne dvorane, sem si zatanknila na ramo in sem bila zelo ponosna na to bogatitev svoje toalete. Dobro se še spominjam, kako je mama zaradi tega zavihala obrvi, toda dejala mi ničesar. Meni so odkazali mesto zraven romunskega prestolonaslednika. Bil je lep mlad mož in nenehoma se je trudil, da bi zakril svojo suhoparnost s prijaznim smehljajem. Angleški ni znal. Zdelo se je, da se zelo veseli, da je zopet v Nemčiji. O Romuniji nam ni ničesar pripovedoval in ga po tem tudi nismo vprašali. Ta dežela nam je bila popolnoma neznana, vedeli smo le približno, kje bi jo bilo treba na zemljevidu poiskati. Skromni princ nam je čisto dobro ugajal; bil je vseskozi ljubezljiv in

razen tega »stričkov« in »tetkin« nečak. Ne vem, ali so mu rekli ali ne, da sve sestro za ženitev določeni princesi; deklet tedaj niso prav nič obveščali o zadevnih načrtih staršev. Vendar se mi zdi, da so se posluževali nasproti njemu bolj odkrite taktike: končno so vendar bili oni tisti, ki so morali staviti ženitveno ponudbo.

O gradu Wilhelmshöhe mi je ostala v spominu le celotna slika: lepi grad, njegovi urejeni vrtovi ter zeleno ozadje krasnih bukovih gozdov, prestolonaslednikovo smehljanje in konvencionalno zadržanje ostalih.

Ali pa ni bil ves ta sestanek le zarota? Ali niso bili vsi medsebojno dogovorjeni? Tega ne vem. Meni vsaj se je zdelo takrat vsa družba čisto nepomembna.

Nekaj časa po tistem prečanju na Wilhelmshöhe nas je povabila naša sestrična, prestolonaslednica Schsen-Meiningen in starejša sestra cesarjeva, v Berlin. »Charly«, tako smo ji pravili, je bila izredno inteligentna ženska. Njen glas je bil zelo prijeten, njeno vedenje vedno ljubezno in vse njeno obnašanje nekako mače nežno. Imela sem jo zelo rada in igrala je v mojem življenju veliko, celo preveliko vlogo. Bila je majhna in nagnjena k debelosti, proti kateri se je bojevala na škodo svojega zdravja. Spadala je med redke enske tistega časa, ki so nosile kratke lase in je zelo veliko kadila. Bila je vedno zelo elegantna in ljubila je nad vse dragotino. Bila je dobra svetovalka, dasi njeno znanje ni bilo tako veliko, kakor se je na videz zdelo. Rada je politizirala, imela pa tudi poseben dar prijateljstva, dasi je bila najbolj spremenljiva ženska, ki sem jo kdaj v življenju poznala. Imela je trenutke visokih zavzetij, ko pa so ti minili, se je zdelo ko da jo vse, za kar se je prej tako navduševala, prav nič več ne briga in za njo sploh več ne obstaja. V tem jo karakterizira tudi dogodivščina, ki izvira iz tistega časa, ko sem se zelo potegovala za to, da bi ji ugajala in da bi dobila njeno pohvalo.

S sodišča

Z motiko nad očeta

Majhno Murščevo posestvo v Zg. Dupleku mora preživljati dvoje družin: stara in mlada dva Murščeve. Lastnica grunta je mati 34 let starega Murščeca, ki ga obtožnica dolži, da se je spozabil nad očetom. Mlada dva sta garala, vendar nista zmogla stroškov, ki so se kopičili nad grunтом. Zraven tega je bilo treba plačevati prevzitivno za starim Muršcem. Dolga se je nabrala nazadnje že kakih 8000 din. Vse to je ustvarjalo med mladimi in starimi napeto razmerje. Tudi Ignaceva žena bi naj hujškala moža nad očetom; saj je njegova starša nista trpela.

Neko julijsko soboto je prišel mladi Muršec malo pijan z dela. V rokah je nesel motiko. Na dvorišču sta se srečala z očetom — oba sta bila nataknjene volje! — in se sporekla. Sin pravi, da mu je oče potegnil motiko iz rok in ga udaril. To je sina tako razdivjalo, da je iztrgal motiko iz očetovih rok in navalil nanj. Prelomil mu je predlehnici na obeh rokah.

Muršceve oče je povedal pred sodnikom, da sin ni za prestat, ko je pijan. Sin pa, da je pač »žmetno«: 34 let je star, ne more se več pustiti tepsti od očeta. Muršec Ignac ej bil obsojen na 4 mesece strogega zavora, vendar za 2 leti pogojno. Sodišče je upoštevalo težke družinske razmere.

Prodal tujo kravo, ker je bodla

Sejmski dan. Enkrat junija. Jurij R. posestnik iz Kalca (Sv. Martin na Pohorju), je prignal kravo v Maribor na semenj. Hotel jo je prodati. Dan je bil vroč. R. je postal žejen in lačen. Potegnil se je v gostilno. Kravo je pustil tačas privezano nekje zunaj. Ni se bal za kravo. K njegovi mizi je prisedel Alojz Brauner, hlapec nekje pri St. Ilju v Slovenskih goricah. Natvezil je posestniku, da mu bo odkupil živinčce. Zakaj ne? Dodelila sta se za 1200 din. Brauner je obljubil kmetu, da bo prinesel takoj denar za kravo; samo živinski potni list naj mu izroči. Dobro. Hlapec je odšel. Kmet je jedel naprej, nazadnje se mu je pa le začelo malo čudno dozdevati, kako da ni od nikoder kupca z živinskim potnim listom.

Odšel je iz gostilne, a našel ni več ne krave ne kupca. Brauner je prodal kravo za 1000 dinarjev nekemu mesarju, ki je odpeljal kravo v klavnico in jo zaklal.

Ko so Braunerja pozneje dobili, je rekel, da je zato prodal kravo, ker je krava bodla in da je nameraval kupiti vola. Z denarjem, ki ga je dobil za R. kravo, si je kupil obleko, tako da sleparije ne more povrniti.

Brauner je na sodišču priznal krivdo ter je obljubil, da bo škodo poravnal do 1. majnika. Sodišče ga je obsodilo na 2 mesece strogega zavora in mu odvzelo za 2 leti častne pravice. Nadalje mora plačati 1200 din Reberniku. Brauner se je še nekaj obotavljal zaradi sodbe, nakar mu je sodnik dr. Čemer dejal: »Poglejte, kake škornje imate, Rebernik jih nima. Za njegov denar ste jih kupili.«

Mariborsko gledališče na sodišču

Pred sreskim sodiščem se je nadaljevala prekinjena razprava glede tožbe in protitožbe gledališkega igralca in režiserja Milana Kosiča in dr. Slavka Tekliča, avditorja v pokoju. Zaradi dveh znanih epizod je bil zaslišan skoraj ves mariborski ansambl. Razprava pa je bila ponovno prekinjena, ker je dr. Teklič med tem živčno obolel ter ni mogel k razpravi. Razprava, ki jo je vodil sodnik dr. Adolf Obrat, se bo nadaljevala 15. novembra.

Krvava gasilska veselica

Na sobotni razpravi, ki v času poročanja še ni bila končana, je bil obsojen posestnikov sin Martin Čeh

iz Ločiča v Slov. goricah, ker je zaradi prekoračenja silobrana zakrivil Krambergerjevo smrt, na 6 mesecev strogega zavora. Zagovarjal se je, da je bežal pred fanti proti gozdu, da se je pa k nesreči spotaknil. V strahu, da ga ne bi fantje zaklali, je ustrelil proti njim in zadel v trebuh Krambergerja.

Šajteglov krušni oče in sestra

Pred sodiščem sta se morala zagovarjati Miha Obrul in Šajteglova sestra, ki sta oba znana iz letošnjega krvavega procesa proti Bevardiju in Šajteglu, ki sta pri Sv. Bolfenku umorila Gorupovo in Dolničarja. Obrul je namreč skušal odnesti na Pobrežju jetniškemu pazniku Josipu Pelku kolo, posrečilo se mu je pa odvzeti samo aktovko. Aktovko je nato odnesel Šajteglovi, ki jo je skrila v gozdu. Delavec Miha Obrul iz Studenc je bil obsojen na 5 mesecev strogega zavora in na izgubo častnih pravic za 3 leta, Šajteglova pa na 15 dni strogega zavora, h katerim se še prišteje 7 dni neke lanske pogojno izrečene kazni.

Oproščeni krivega pričevanja

Razprava se je vršila pred polno dvorano občinstva. Vsa obtožba je temeljila v glavnem na izpovedbi Ivana Petingerja. Ali prav Petinger je napravil pri zaslišanju vtis dobrovoljnega pijančka, ki je le malokdaj trezen in na katerega sodišče ni moglo kdo ve kaj dati, najmanj pa v tako težki zadevi, kakor je krivo pričanje. Najbolj ga je karakteriziralo, da je zahajal včasih k Otovim; pozneje pa, ko ga je začela peči vest, da je bojda krivo pričal, ali kakor se je sam izrazil, ker mu nista dala Otova obljubljenih 500 din, se je začel oglašati pri šmidovih. Ostali obtoženci so zanikali, da bi krivo pričali. Končno je mali kazenski senat, ki mu je predsedoval dr. T. Turato, po 4 urni razpravi izrekel oprostilno rzsodbo, za vseh 5 obtožencev.

Izpred celjskega sodišča

Dolgo so se vršila poizvedbe za Kučarjem Antonom in Kuražijem Andrejem, delavcema brez stalnega bivališča, ki sta kradla po gornji Savinjski dolini do Logarske vse, kar jima je prišlo pod roke. Nakradeno sta prodala, denar zapila. Že od 14. julija sta sedela v preiskavi; obsojena sta bila Kučar na 2 leti robije, Kuraži na 3 leta, oba pa na 4 leta izgube č. drž. pravic. — Prav tako sta kradla vse, kar jima je prišlo pod roke maloletni M. Karol in njegov brat Franc. Ko-koši, obleko, denar... Prav dobro ju še pomnijo Trnovljčani, od koder sta doma. Leta 1934. sta odnesla Kajnu Avgustu 3.400 din, stvar pa je prišla le na dan, čeprav bolj pozno, po pregovoru, da je božja roka dolga. Karl bo poslan v polijševalnico, Franc pa je dobil 22 mesecev robije. — Prav vesela in žalostna obenem pa je bila zadeva s Prosjak Marjijo in Alojzom Jagrom iz Levca. Prva je vzela iz žepa davčnemu izterjevalcu iz Celja 2900 dinarjev in je bila obsojena na 3 mesece zavora in 2 leti izgube č. drž. pravic, Jager pa je bil obsojen po § 333 o prikrivanju, ker je vedel za tatvino in je ni prijavil, na 4 mesece zavora, ker je bil že kaznovan. Sicer bi držala njegova misel, da je boljše krasti, kakor vedeti, da drugi kradejo.

Radio

Torek, 18. oktobra. Ljubljana 11: Zdravi zobje — zdravi otroci — 12: Pesmi in napevi iz Španije — 13:20: Opol-danski koncert. 18: Radijski šramel. — 18:40: Vzgoja v družini — 19:50: Vesela kronika. — 20: Koncert Sloven. vokal-nega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Lahkih nog naokrog.

Orientalna anekdota.

Modrec je dolgo, dolgo časa poučeval brez slehernega uspeha bedastega učenca. Končno ga je vrnil očetu s pripombo: »Ničesar ga nisem mogel naučiti. Še več: on je meni samemu vzel pamet!«

Zanimivosti

Čudovit podzemski svet v Hondurasu

V NJEM ŽIVIJO ŠE POTOMCI PREDPOTOPNIH ŽIVALI.

Kaj vemo prav za prav o skrivnem in skitem življenju našega planeta? Nič manj ko 9636 metrov meri najgloblja vseh doslej znanih morskih globin, to je tako zvani Marjanin jarek v Tihem oceanu. Nikdar ne bo stopila človeška noga na najnižje morsko dno, ogromni vodni tlak bi ga plosko stisnil kakor kos papirja. Najdrznejši potapljači so mogli doslej prodreti le nekaj sto metrov globoko. In kakšne so živali, ki prebivajo v tej strašni globini? Tega ne vemo in tudi nikdar ne bomo zvedeli.

In malo, prav malo vemo tudi o skrivnem življenju v temnih globinah zemeljske skorje. Znanih nam je veliko podzemskih jam, ki so kakor ogromni naravni rudniki, ki jih je valovje diluvija v sivi prapavini izpralo iz zemskih gnot. Malo teh jam pa je docela raziskanih. Tako zvana Mamutova jama v državi Kentucky je več ko 16 kilometrov dolga, neraziskane, podzemske votline na Kamčatki pa so morda še daljše, toda nikomur se doslej še ni posrečilo, prodreti do njihovih skrajnih koncev. Marsikateri raziskovalec je že našel smrt globoko pod zemljo, ki je za večno skrila njegove kosti.

Naravnost fantastičen pa je podzemski labirint v državi Honduras; tu se razteza neizmerna mreža votlin tja do kotline pod Karaibiškim morjem, dolga več ko 200 kilometrov. Nobena znanstvena odprava še ni raziskala tega podzemskega sveta, o katerem pripovedujejo domači čudovite stvari. Saj je tu in tam kak drznež tvegaj pohod v te jame, in imel srečo, da se je živ povrnil. A še več jih je bilo, ki so tam za vedno izgihili.

Strahotne brezdane globine zevajo po teh votlinah, kamor nikdar ne posije žarek svetlobe. A tudi tam klije življenje. Čudne rastline preprezajo tla in stene. Zemljišča, grmovja, alge. A njih listi, ki nikdar ne vidijo sončne luči, so brezbarvni in skoraj prozorni, njih tvarina pa mehka in sluzasta kot žolca.

So pa tam tudi podzemski jezera, v katerih mrgoli sto in sto slepih krokodilov, po bregovih pa živijo slepi krti velikani, skoraj poldrug meter dolgi, a ne-

verjetno hitri, krvoločni in požrešni. Živijo v čredah; domačini, ki so jih opazovali za časa ploditve po votlinah, so jih videli kar po več sto skupaj. Ti krti so izraziti mesojedci in najnevarnejši sovražniki krokodilov. Nekdo je videl, kako je tak krt velikan — Indijanci jim pravijo jamski medvedje — mladega krokodila s svojim strašnim zobovjem pregriznil na dvoje.

Verjetno je, da so ti slepi orjaški krti zelo podobni jamskim medvedom iz terciarne dobe in diluvija. Saj je veliko stvari na naši zemeljski obli, o katerih še do danes nimamo pojma. In zato ne bi bilo nič čudnega, ako bi v globinah tega neraziskanega jamskega sveta še danes živeli potomci predpotopnih pošastí.

Bismarck in laž.

»Železni kancelar« je nekoč sprejel italijanskega državnika in tedanjega predsednika vlade Crispija. Med njima se je razvila diskusija.

»Laž pripada stari politični šoli«, pravi Crispi. »To ni več v modi. Danes je moderno govoriti resnico. Politik ne sme nikoli lagati.«

»Res?« vpraša Bismarck.

»Da! Laž ni samo nemoralna, temveč tudi neokusna in groba.«

»Toda če vam kdo stavi neprijetna ter indiskretna vprašanja?«

»Tedad je treba odgovor izbegniti.«

»Čisto se ne strinjam z vami,« pravi Bismarck. »Sicer tudi jaz ne lažem rad. Mislim, da sem v življenju zelo malo lagal. Toda politika je vražja stvar in človek mora lagati. O meni trdijo, da nikoli ne lažem. Mogoče. Kadar pa vendarle lažem, lažem tako, da se vsem zdi to kakor — čista resnica!«

Perzijska anekdota.

Nekdo je vprašal modreca, zakaj nosijo ljudje prste na levi roki, ko vendar desna opravlja vse posle.

»Budalo!« odgovori modrec. »Moral bi vedeti, da so povsod prikrajšani prav tisti, ki so najboljši!«

Koliko prijetnejši je pesimizem mladosti kakor optimizem starosti! (Bernhard Shaw.)

Kaj je Čeif?

»Čeif« je mešanica prave zrnate kave in novega plemenitega dodatka. »ČEIF« odgovarja vsem zahtevam, ki jih stavite na dobro turško kavo. On daje lep kajmak, močan in je aromatičen, a kljub temu poceni. »ČEIF« vam prihrani razen tega trud in čas za mletje kave. Pripravljanje je isto, kakor pri drugi kavi. »ČEIF« je iako prikladen tudi za »črno« in »belo« kavo.

Se dobi pri
Ivanu Lahu
specerija — koloniale
Glavni trg.

Razno

TOMAŽEVA ŽLINDRA 18%, vagonске pošiljke, franko vagon Ljubljana po 92 din za 100 kg; vsak nadaljnji odstotek 6 din. Kmetijska družba, Maribor, Melje, telefon 20—83. 1494

PRI BOLEZNIH PREBAVE vzemite zanesljivi Robaus-zdravilne prepečenec. Izdeluje in razpošilja pekarna Rakuš, Koroška c. 24. 1248

Stanovanje

TRISOBNOSTANOVANJE sončno, pri parku, oddam. Naslov v upravi. 1932

SOBO IN KUHINJO oddam s 1. novembrom. Tržaška cesta 82. 1991

Oddam veliko ali malo opremljeno, sončno

SOBO Strossmayerjeva ul. 28-II, vrata 9. 2005

SPREJMEM GOSPODA v vso oskrbo takoj. Smetanova 51-I. 2004

SOBA s štedilnikom, opremljena ali prazna, se odda s 1. novembrom. Krčevina, Praprotniko va 17. 2006

Prodaj

PŠENICO IN JEČMEN za seme, cvetlični med in jabolka oddaja Kmetijska družba, Melje 12. 1640

ZAGOVINA IN ODPADKI poceni. Rupprich, Bresternica. 2007

LJUTOMERSKI KONJ naprodaj. Studenci, Aleksandrova 5. 2008

Službo dob

MLAJŠE DEKLE z znanjem šivanja in gospodinjstva, se takoj sprejme. — Vladko Babšek, klobučar, Vetrinjska 5. 2009

NATAKARICO sprejemem. Plauc, Maribor. 2010

Pouk

NEMŠČINA, ITALIJANŠČINA IN FRANCOŠČINA po lahki, hitri metodi. Individualen pouk. Zajemčen uspeh. Aleksandrova 14. I. 1926

Orožarna Pastuović

Zagreb, Jurišićeva ul. 1.

Orožje za lov, sport in in obrambo renomiranih belgijskih, nemških, francoskih in drugih tovarn. Velika izbira kvalitetnih termov, nožev, nahrbtnikov, aluminijevih robe in drugih praktičnih novosti.

Novi katalog in cenik št. 6 (80 strani, 350 slik), v katerem je vse jasno pokazano, pošljemo vsakemu za din 7.— v post. znamkah, kar vrnemo pri naročilu nad din 300. Za priporočeno dostavo kataloga je treba poslati din 10.—. Znižali smo cene F. N. Browning in Mauser pištolam, zračnim puškam ter pištolam za šolsko in sokolsko mladino — za strelski sport.

Preprodajalcem posebne najnižje cene. Lovskim društvom popust.